

22 2117/2017

Příloha č. 3 k RD č. 34/2016

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2017– zakázka č. 2117

Název projektu: Lexikální kreativita francouzského tisku

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědná řešitelka: Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Studentky magisterského studia na PdF UHK: Haltufová Žaneta, Červená Nina

Celková částka přidělené dotace: 94.409,-

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Hlavním cílem projektu a jeho řešením byla analýza francouzského tisku se zaměřením na používané lexikální prvky, které nejsou součástí metalingvistického korpusu a můžeme je tedy označit za neologické. Projekt pracoval s myšlenkou otevřeného korpusu a poukázal na specifické jevy, jež se v současné době vyskytují ve francouzštině. V případě jednoho výstupu byla dána francouzština do konfrontace s češtinou, abychom se vyjádřily k frekvenci, šíření, příp. omezení určitého lexikálního jevu.

Tisk byl vybrán zcela záměrně. Je totiž známo, že slouží mnoha lingvistům jako inspirace a zdroj pro analýzu současné mluvy. Navíc v případě tisku se dá konstatovat, že analyzované slovo není/nebývá okazionalizmem a v určité míře cirkuluje v daném jazyce. Na rozdíl od jazyka internetové komunikace, který taktéž vykazuje známky „novoty“ a kreativity co do užitých pojmenování, tisk povětšinou reprodukuje již „slyšené a viděné“ tvary. Zprostředkovává tak svým čtenářům aktuální trendy v mluvě, aby přitáhl k textu svou čtenářskou obec a udržoval tempo se současným jazykovým vývojem, neboť právě jazyk jest pracovním nástrojem každého žurnalisty.

Samotný výzkum probíhal v několika fázích, do nichž byly zapojeny studentky magisterského studia oboru Učitelství francouzštiny. V první části výzkumu byla provedena analýza dostupné literatury a popsána aktuální teoretická východiska projektu, která byla následně využita v úvodech avizovaných výstupů. Jednalo se zejména tedy o způsoby obohacování slovní zásoby se zaměřením na nejproduktivnější prostředky. Dále byl popsán vliv angličtiny a zastoupení anglického jazyka v současné francouzštině. Již dřívější, ale i aktuální, studie poukázaly na rostoucí vliv anglického jazyka a jeho implementaci do francouzštiny. Naši primární hypotézou bylo, že výpůjčky z angličtiny představují nejfrekventovanější způsob obohacování slovní zásoby dnešní francouzštiny. Toto tvrzení se nám potvrdilo a mohly jsme konstatovat, že 98 % slov naší analýzy spadalo právě do oblasti výpůjček z angličtiny, mnohdy se ale jednalo o lexémy naprosto nadbytečné pro užití ve francouzštině, jež jsou označovány rovněž termínem „emprunts de snobisme/luxe“. V tomtéž časovém úseku byla provedena analýza široké škály francouzských periodik, jež jsou součástí databáze a automatické excerptce neologismů projektu Néoeville – jednotlivé „lexémy-kandidáti“ tj. jednotky, které program vyhodnotí za vhodné pro zařazení do korpusu, byly následně ručně tříděny. Vybrané jednotky byly následně více rozpracovány a prezentovány na konferenci v Lyonu a posléze i na konferenci v USA. V tomto bodě došlo také k zapojení studentek, které pod odborným dohledem řešitelky hledaly a navrhovaly potencionální slova k zařazení do korpusu projektu UHK. V této fázi projektu byla taktéž uskutečněna cesta do Paříže za prof. Cartierem a prof. Sablayrollesem, kteří jsou vedoucími projektů Empnéo a Néoeville, a to za účelem dohodnutí využívání databáze neologismů a taktéž pro iniciaci do dalších technik a ovládnání programu.

Jak bylo uvedeno výše, vybrané jednotky byly podrobeny hlubší rešerši. Zprvu byly ověřeny ve slovnících obecného jazyka francouzského (zejména *Le Petit Robert*, *TLFi*, *Larousse*), následně byl jejich výskyt prověřen ve slovníku anglicismů od Goursaua „*Dictionnaire des anglicismes*“ (2015), dále ve slovnících neologismů „*Dictionnaire des néologismes*“, „*Mots nouveaux*“, apod., posléze také na internetu a v archivech dalších novin/časopisů (pro stanovení frekvence a šíření daného lexému). Toto uchopení odpovídá nadefinované metodologii projektu Empnéo (součást Néoeville, řešitelka projektu je součástí týmu výše citovaných projektů). Metodologie projektu Empnéo ověřuje (roz)šíření zejména výpůjček. Pro konferenci v Lyonu byly k prezentaci vybrány neologické lexémy z oblasti módy a porovnána jejich frekvence a šíření v diachronním pohledu. Na konferenci v USA došlo k prezentaci kompozit na -wear

v současné francouzštině, opět jsme se zaměřily na otázku ekvivalentů, frekvenci slov a jejich šíření v jazyce.

V poslední fázi výzkumu byly některé lexikální jednotky podrobeny výzkumu dotazníkové metody. Oproti prvotní myšlence a ověření znalostí neologismů u studentů francouzštiny, jsme se nakonec rozhodly provést tento empirický výzkum u rodilých mluvčích, který se nám jevil pro získaná data více odpovídající. Jeho výsledky byly prezentovány na frankofonní konferenci na Slovensku, jejíž výstup bude zařazen do časopisu *Xlinguae* (Scopus).

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

- 1) Prezentace na mezinárodní konferenci v Lyonu ve Francii – (+ článek ve sborníku)
- 2) Odborný článek v časopise *Xlinguae* (Scopus) publikovaný na základě virtuální účasti (Skype) na konferenci v Turč. Teplicích (Slovensko)
- 3) Video-prezentace na mezinárodní konferenci na Harvardu University Campus (USA) ISTE: International Science and Technology Conference – 16-18/08/2017, výstup bude (+ článek ve sborníku)

Takto nadefinované výstupy byly splněny, prezentace se uskutečnily dle plánu, nyní probíhají recenze psaných textů, které budou zařazeny do sborníků/časopisu.

Všechny tři texty jsou přiloženy ke zprávě.

Přehled realizovaných výdajů:

- a) osobní náklady (odměny; odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění = 34,42 % z odměn; ostatní osobní náklady (DPČ/DPP)
mzdové náklady řešitelky 3.700,- + 1.273,54,- odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění

Celkem 4.973,54,-

- b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění (seznam studentů s uvedenými údaji – IČ a bankovní spojení)
odměna pro studentky spoluřešitelky: Nina Červená, odměna 5.000,-, Žaneta Haltufová, odměna 7.000,-

Celkem 12.000,-

- c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku – pořizovací cena do 40 tis. Kč, nehmotného majetku – software – pořizovací cena do 60 tis. Kč, kancelářských potřeb, ostatního materiálu) a jejich stručné zdůvodnění
*nákup relevantní literatury 9.810,-
+ kancelářské potřeby 2.966,-*

Celkem 12.776,-

- d) další provozní náklady nebo výdaje a jejich stručné zdůvodnění
e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění (př. tisk monografie, konferenční poplatky, překlady, apod.)

Překlad odborného textu pro konferenci v USA + korektury textu a překlad resumé: 7.000,-

Korektury francouzsky psaných textů: 6.000,-

Poplatek za publikaci v časopise Xlinguae: 6.771,70,- + 1.422,10,- (DPH)

Poplatek za konferenci v USA: 6.548,75,- + 1.375,30,- (DPH) + poplatky bance (867,77,-) a kurzovní ztráty (375,29,-)

Poplatek za konferenci v Lyonu 797,25,-

Celkem 31.158,16,-

- f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídícím aktem UHK,
g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění (stravné, ubytování, jízdné, cestovní pojištění).

Náklady Lyon

Letenka Lyon 7.207,-

Stravné, ubytování, Lyon 11.456,- + cestovní pojištění 220,-

Náklady Paříž

Stravné, cestovné, ubytování, 14.404,- + cestovní pojištění 220,-

Celkem: 33.507,-

CELKEM čerpáno: 94.414,70,-

- celková dotace 94.409,-

≡ -5,70,-

Souhrn všech realizovaných výstupů projektu v letech 2017

- 1) článek ve sborníku z konference v Lyonu
- 2) Odborný článek v časopise *Xlinguae* (Scopus) publikovaný na základě virtuální účasti (Skype) na konferenci v Turč. Teplicích (Slovensko)
- 3) článek ve sborníku z mezinárodní konference na Harvardu University Campus (USA) ISTECC: International Science and Technology Conference – 16-18/08/2017

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů (3 TEXTY)
- b) výpis (export) z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem (rozpracováno, příspěvky nebyly ještě otištěny, jsou v procesu rec. řízení)
- c) vyúčtování dotace - „Výsledovka po účtech s pohyby“ z ekonomického informačního systému Magion

Datum: 5. 12. 2017

Podpis odpovědné řešitelky